

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний коледж

Циклова комісія туризму та соціально-гуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

Педагогічною радою
(протокол від «30» червня 2020 р № 5)
Директор ХТЕК КНТЕУ

Л.О. Радченко

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українська мова (за професійним спрямуванням)

(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень

фахова передвища освіта

(назва освітнього рівня)

галузь знань

24 Сфера обслуговування

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність

241 Готельно - ресторанна справа

(код і назва спеціальності)

освітня програма

«Ресторанне обслуговування»

(назва освітньої програми)

мова навчання

українська

Розробник програми: Івашенко Тетяна Володимирівна, викладач II категорії

Рецензент: Маленко Олена Олегівна, доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри українознавства Харківського національного
педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Обговорено та рекомендовано до затвердження цикловою комісією туризму та соціально-гуманітарних дисциплін

Протокол від « 26 » червня 2020 року № 12

Голова циклової комісії І.П.Торянік

Погоджено:

Заступник директора з
навчально-методичної роботи

 Д.М.Біленко

Методист вищої категорії

 Г.М.Гузенко

Опис навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів освіти фахового передвищого рівня, галузі знань 24 «Сфера обслуговування», спеціальності 241 «Готельно – ресторанна справа».

Обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» відводиться 45 годин 1,5 кредитів ЄКТС.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є мова як соціально-культурний феномен і засіб спілкування, зокрема у професійній сфері, тому велика увага під час вивчення всіх тем приділяється засвоєнню мовних стереотипів комунікацій певного фаху.

Передумови вивчення навчальної дисципліни: «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є оволодіння фаховими компетентностями, що сформувалися у здобувачів освіти при вивченні таких навчальних дисциплін, як українська мова (шкільний курс), історія України, які можна віднести до соціально-гуманітарних.

Міждисциплінарні зв'язки: «Українська мова (за професійним спрямуванням)» тісно переплітається з дисциплінами, якими оволодівають здобувачі освіти за освітньо - професійною програмою, а саме: культурологія, психологія та етика ділового спілкування, організація обслуговування.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є: формування національно-мовної особистості, ознайомлення студентів з нормами сучасної української мови в професійному спілкуванні, з основними вимогами до складання та оформлення професійних документів, навчити їх професійного мовлення, збагатити словник термінологічною, фаховою лексикою, підвищити загальномовний рівень майбутніх фахівців, формувати практичні навички ділового усного і писемного спілкування в колективі, розвивати комунікативні здібності.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є підвищення загальномовного рівня майбутніх фахівців, формування практичних навичок ділового усного і писемного спілкування в колективі, розвиток комунікативних здібностей.

Компетентності та очікувані результати навчання

Навчальна дисципліна «Українська мова (за професійним спрямуванням)» забезпечує набуття здобувачами освіти таких **компетентностей: загальних:**– здатність до усного та письмового спілкування рідною мовою (ЗК1).

Очікувані результати навчання: передбачувані результати вивчення навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» мають стати складниками таких **програмованих результатів навчання:** показати володіння усною та письмовою діловою комунікацією українською, іноземними мовами для спілкування у професійній та соціально-культурній сферах, володіння фаховою термінологією іноземними мовами (ПРН 3).

Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Модуль 1 Культура професійного мовлення

Тема 1.1 *Мова професійного спілкування як функціональний різновид української літературної мови. Мова і професія*

Мова і мовлення. Літературна мова. Ознаки і функції літературної мови. Мовна норма. Типи мовних норм. Функціональний стиль. Стили мови і типи мовлення. Культура мови. Культура мовлення. Етика ділового спілкування. Мовленнєвий етикет. Специфіка мовлення фахівця.

Модуль 2 Нормативність і правильність мовлення

Тема 2.1 *Лексичні, морфологічні та синтаксичні норми сучасної української мови в професійному спілкуванні*

Лексичні мовні норми у професійному мовленні. Словники, типи словників. Лексичний склад сучасної української літературної мови. Однозначні і багатозначні слова. Групи слів за значенням. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Омоніми. Складні випадки слововживання. Групи слів за походженням. Групи слів за вживанням. Групи слів за активністю вживання. Терміни і професійна лексика. Терміни і номенклатура. Фразеологія. Фразеологізми і кліше.

Морфологічні мовні норми у професійному мовленні. Особливості функціонування морфологічних мовних норм у професійних документах. Частини мови. Самостійні частини мови. Службові частини мови.

Синтаксичні норми сучасної літературної мови у професійному спілкуванні. Словосполучення і речення. Типи речень. Складне синтаксичне ціле. Пунктуація простого та складного речень.

Модуль 3 Правила складання професійних документів

Тема 3.1 *Загальні вимоги до складання і оформлення професійних документів в*

Документ, види документів та їх класифікація. Документи щодо особового складу. Укладання документів щодо особового складу (резюме, заява, автобіографія). Текстове оформлення довідково-інформаційних документів (службова записка, лист). Особливості складання організаційних документів (інструкція).

Засоби діагностики результатів навчання, методи їх демонстрування

Засоби діагностики результатів навчання включають: виступ з основних питань; доповнення, запитання до виступаючого, рецензія на виступ; усна наукова доповідь, презентація результатів виконаних завдань та досліджень; участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття (круглих столах, ділових іграх тощо); аналіз джерельної і монографічної літератури; письмові завдання (тестові, контрольні, підсумкові модульні, індивідуальні творчі роботи тощо); реферат, есе (письмові роботи, оформлені відповідно до вимог).

Форма підсумкового контролю - екзамен

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Конституція України : зі змінами внесеними згідно із Законом № 2952-VI від 01.02.2011. Харків : Право, 2011. 56 с.
2. Закон України «Про вищу освіту» №2984-III, зі змінами від 19 січня 2010р.
3. Закон України «Про засади державної мовної політики» / Електронний ресурс / Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5029-17>

4. Дубічинський В.В. Українська мова. Сучасний довідник. Орфографія, стилістика, граматики, пунктуація, словники [Текст]. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. 544 с.
5. Дудик, П. С. Сучасна українська мова: завдання і вправи [Текст] : навч. посібник / П. С. Дудик, В. М. Литовченко. - 2-е вид., стереотип. Київ : ВЦ «Академія», 2011. 264 с.
6. Дудка О. О., Шевелєва Л. А. Український правопис. Практикум: Навч. посібник / За ред. А. О. Свашенко – 4-е вид., перероблене. Харків : Парус-друк, 2010. 296 с.
7. Загнітко А.П., Данилюк І.Г. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування. Донецьк : ТОВ ВКФ «БАО», 2007. 480 с.
8. Зубков М. Сучасний український правопис Харків : 2012. 157с.
9. Культура української мови та практична стилістика : [збірник вправ] / Л. Г. Погиба, Л. М. Голіченко, Н. В. Кавера, І. В. Житар. Київ : Кондор-Видавництво, 2015. 202 с.
10. Погиба Л. Г. Практикум з української мови за професійним спрямуванням : [навчальний посібник] / Л. Г. Погиба, Т. О. Грибніченко, Л. М. Голіченко, Н. В. Кавера. Київ : Кондор-Видавництво, 2013. 296 с.
11. Сучасна українська літературна мова : [збірник вправ] / Л. Г. Погиба, Л. М. Голіченко, І. В. Житар, Н. В. Кавера. Київ : Кондор-Видавництво, 2015. 244 с.
12. Українська мова професійного спрямування (самостійна та індивідуальна робота) : [навч. посіб.] / Л. Г. Погиба, Л. М. Голіченко, І. В. Житар. Київ : Кондор-Видавництво, 2014. 190 с.
13. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням / Шевчук С. В., Клименко І. В. : Підручник. - 2-ге вид., виправ. і доповнен. Київ : Алерта, 2011. 696 с.
14. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. Київ : Освіта, 2010. 254с.

Додаткові

15. Глущик С.В. Сучасні ділові папери: навч. посіб./ С.В. глущик, О.В. Дияк, с.В. Шевчук. – Вид. 7-ме, випр. Київ : Літера ЛТД, 2013. 416 с.
16. Копитіна І. В. Українська мова у визначеннях, таблицях і схемах. – 8-е вид., доп. Харків : Вид-во «Ранок», 2013. 128 с.
17. Методичні рекомендації для слухачів дистанційного курсу навчальної дисципліни «Ділова українська мова у державному управлінні» / Укладачі: 5. Плотницька І. М., Калашнікова С. А., Манако А. Ф. Київ : Міленіум, 2010. 58 с.
18. Мозговий В. І., Семенова Л. П., Лазарева Л. К. Ділова мова у таблицях. – Донецьк : РВ ДонНТУ, 2010. 106 с.
19. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики. / Уклад. і голов. ред. В.Т.Бусел. Київ : Ірпінь : ВТФ «Перун», 2013. 896 с.
20. Великий тлумачний словник сучасної української мови. / Уклад. і голов. ред. В.Т.Бусел. Київ : Ірпінь : ВТФ «Перун», 2011. 1736 с.
21. Гринчишин Д. Г., Сербенська О. А. Словник паронімів української мови. - К., 1986. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ, 2000.
22. Словник фразеологізмів української мови / Уклад.: В.М. Білоноженко та ін. – Київ : Наукова думка, 2013. 1104 с. - (Словники України).
23. Зібрання словників URL <http://slovopedia.org.ua/> .